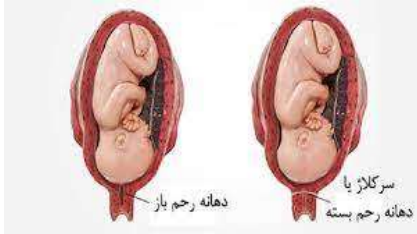

سرکلاژ کردن چیست؟

بارداری یکی از سخت‌ترین و درعین حال شیرین‌ترین دوران زندگی هر زنی است که وقوع رخداد‌های غیرمنتظره و تلخ می‌تواند شیرینی آن را از بین ببرد. یکی از وقایع ناگوار در هنگام بارداری احتمال **سقط جنین** است که می‌تواند پیامدهای ناگواری داشته باشد.

سقط جنین ممکن است به دلایل مختلفی اتفاق افتد و وقوع آن احتمال تکرار این حادثه را بالا می‌برد. یکی از روش‌های که برای جلوگیری از سقط جنین انجام می‌شود، عمل سرکلاژ رحم است. اما این عمل چیست، به چه شکلی انجام می‌شود و نگهداری بعد از آن چگونه است؟

در این مطلب از **پذیرش ۲۴** قصد داریم به تمام سوال‌های شما در این باره پاسخ دهیم و تمام جزئیات مربوط به این عمل را در اختیارتان بگذاریم. پس اگر در آستانه بارداری قرار دارید یا با مشکل سقط جنین مواجه هستید، تا پایان این مطلب همراه ما باشید.

عمل سرکلاژ چیست؟

با تشکیل نطفه و به‌وجود آمدن جنین در رحم، گردنه رحم بسته می‌شود و تا زمان **زایمان** باز نخواهد شد. برخی از خانم‌ها در دوران بارداری به اختلال نارسایی دهانه رحم یا نارسایی سرویکس مبتلا می‌شوند که نتیجه آن باز شدن دهانه زودتر از زمان مورد انتظار و سقط شدن جنین است.

در بانوانی که به این نارسایی مبتلا هستند با افزایش وزن جنین و جفت آن، رحم توانایی نگهداری و حمل آن‌ها را از دست خواهد داد، به‌همین دلیل جنین و جفت به سمت دهانه رحم کشیده شده و در نتیجه سقط رخ می‌دهد. این واقعه بیشتر در زنانی اتفاق می‌افتد که در گذشته سابقه سقط داشته‌اند.

اما عمل سرکلاژ یعنی چه؟ پزشکان در ۵۰ سال اخیر روشی ابداع کرده‌اند که در بیش از ۹۵ درصد نتیجه مثبت داشته است.

در خانم‌هایی که به سرویکس در بارداری مبتلا هستند، دهانه رحم طی یک عمل جراحی بخیه زده می‌شود تا از سقط نتایج حاملگی جلوگیری به‌عمل آید.

معمولاً دوختن دهانه رحم در بارداری به‌تنهایی نتیجه ندارد و به مادر باردار توصیه می‌شود پس از انجام

عمل سرکلاژ، تا زمان رفع شدن خطر احتمالی، مطلقاً استراحت کند.

انواع سرکلاژ

پس از آشنایی با مفهوم این عمل و گرفتن پاسخ سوال سرکلاژ یعنی چی، بهتر است با انواع روش‌های این عمل نیز آشنا شویم. عمل دوختن دهانه رحم به روش‌های زیر قابل انجام است:

مک دونالد

معروف‌ترین و رایج‌ترین نوع این عمل روش مک دونالد است که معمولاً قبل از هفته ۱۵ یعنی سرکلاژ در هفته ۱۲ یا سرکلاژ در هفته ۱۴ بارداری انجام می‌شود. در این روش دهانه رحم به سمت بیرون بخیه زده می‌شود و معمولاً این بخیه‌ها تا پایان هفته ۳۷ بارداری باز نخواهند شد. مک دونالد یک روش سنتی است و اولین راه امتحان شده برای این عمل محسوب می‌شود.

برخی از پزشکان معتقد هستند که عمل دوختن دهانه رحم در هفته‌های بعد از هفته ۱۵ یعنی سرکلاژ در هفته ۱۶ بارداری یا سرکلاژ در هفته ۱۸ انجام خواهد شد.

در این روش دهانه رحم به‌طور کامل بسته نمی‌شود تا راهی برای خروج ترشحات رحم باقی بماند. روش مک

دونالد در بیشتر بانوان نتیجه مثبت دارد و جزو سرکلاژ ناموفق محسوب نمی‌شود.

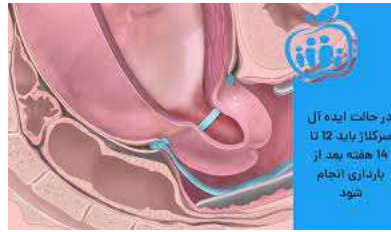
شیرودکار

یکی دیگر از انواع سرکلاژ سرویکس، روش شیرودکار است. این روش که سخت‌تر از روش مک دونالد است معمولاً برای بانوانی انجام می‌شود که مک دونالد برای آن‌ها قابل اجرا نباشد یا با شکست مواجه شده باشد. در روش شیرودکار، دهانه رحم از داخل بخیه زده می‌شود و این بخیه‌ها قابل مشاهده نخواهند بود. در این روش نیز گاهی بخیه‌ها برداشته می‌شوند و گاهی به‌عنوان یک روش دائمی از آن استفاده می‌شود.

سرکلاژ شکمی

شاید برای شما نیز این سوال مطرح شود که سرکلاژ شکمی چیست و چه فرقی با دو روش قبلی دارد؟ در مواردی که روش مک دونالد و شیرودکار قابل اجرا نباشند یا انجام آن‌ها با شکست مواجه شده باشد، از روش شکمی استفاده می‌شود.

در این روش قسمت بالایی سرویکس را بخیه می‌زنند و این بخیه‌ها را تا پایان دوران بارداری باز نمی‌کنند، به‌همین دلیل سرکلاژ شکمی یک روش دائمی محسوب می‌شود.

سرکلاژ اورژانسی

در مواردی ممکن است دهانه رحم به‌حدی باز شود که احتمال سقط جنین در هر لحظه وجود داشته باشد. در این موارد پزشک عمل اورژانسی را روی مادر باردار انجام می‌دهد و از قسط جنین جلوگیری می‌کند. به این بخیه که مانع از تلف شدن جنین می‌شود در اصطلاح پزشکی بخیه نجات گفته می‌شود.

سرکلاژ و زایمان طبیعی

یکی از سوال‌هایی که مطرح می‌شود امکان زایمان طبیعی پس از انجام عمل بستن دهانه رحم است. در روش مک دونالد که بخیه‌ها در اواخر بارداری باز خواهند شد، امکان زایمان طبیعی وجود دارد. همچنین اگر بخیه‌های روش شیرودکار نیز قابل باز کردن باشند، زایمان طبیعی با مشکلی مواجه نمی‌شود.

در مورد روش شکمی باید گفت که امکان زایمان

طبیعی از مادر گرفته می‌شود و تنها با استفاده از روش سزارین می‌تواند وضع حمل کند.

موارد تجویز سرکلاژ

معمولاً در حین بارداری دهانه رحم سفت است اما هرچه به اواخر این دوران نزدیک‌تر شوید، سرویکس یا دهانه رحم شل می‌شود و خود را برای زایمان طبیعی آماده می‌کند.

بانوانی که دهانه رحم آن‌ها در هفته‌های اول بارداری، به‌دلایل متعددی شل می‌شود، باید تحت این عمل جراحی از سقط جنین جلوگیری کنند.

به‌طور کلی سرکلاژ برای موارد زیر تجویز می‌شود:

- مادرانی که سابقه زایمان زودرس یا در سه ماهه دوم بارداری سابقه سقط جنین دارند، باید این عمل را با تشخیص پزشک خود انجام دهند.
- اگر از هفته ۲۰ الی ۲۴ طول دهانه رحم مادر کوتاه تشخیص داده شود یا به‌طور ناگهانی شل و باز شود، سرکلاژ در هفته ۲۰، سرکلاژ در هفته ۲۱، سرکلاژ در هفته ۲۲ بارداری، سرکلاژ در هفته ۲۳ بارداری و نهایتاً سرکلاژ در هفته ۲۴ انجام می‌شود.
- کسانی که به‌عمد اقدام به سقط جنین کرده‌اند یا در گذشته به‌رغم درمان دارویی سابقه سقط جنین داشته‌اند، باید با نظر پزشک عمل سرکلاژ در هفته ۱۹ یا قبل و بعد از آن را انجام دهند.

اقدامات لازم قبل از انجام عمل

- ابتدا بیمار باید برای تشخیص طول گردنه رحم و بررسی خطرات احتمالی، سونوگرافی انجام دهد. اگر پس از انجام سونوگرافی و به تشخیص پزشک **زنان** بخیه زدن دهانه رحم تجویز شود، یک سونوگرافی نیز از وضعیت سلامت جنین انجام می شود.
- انجام این آزمایش برای اطلاع از وضعیت سلامت جنین به این منظور است که اگر او نبض ندارد یا نبضش بسیار ضعیف است، از انجام عمل خودداری شود.
- بیمار باید تمام سابقه پزشکی خود را و همچنین نام داروهایی که مصرف می کند به **پزشک مامایی** اطلاع دهد. همچنین به بانوی باردار توصیه می شود ۴۸ ساعت قبل از انجام عمل از مصرف داروهای روان کننده یا منعقدکننده خون پرهیز کند.

خطرات و عوارض احتمالی این عمل در همه افراد بروز نمی یابند، بلکه وقوع آن ها در برخی از بانوان باردار دور از انتظار نیست. بعضی از این عوارض احتمالی عبارت هستند از:

- ایجاد عفونت
- احتمال وقوع زایمان زودرس
- احتمال از دست دادن جنین
- امکان پارگی غشاء زودتر از موعد مقرر
- پاره شدن کیسه آب
- بیهوش شدن
- آسیب دیدن مثانه
- خونریزی
- در موارد نادری نیز ممکن است زایمان قبل از زمان مناسب رخ دهد و به دلیل بسته بودن دهانه رحم، امکان انقباض و پارگی رحم افزایش یابد.
- به دلیل احتمال بروز این عوارض، پزشکان برای تمام زنانی که مشکل دهانه رحم دارند سرکلاژ انجام نمی دهند و آن دسته از بانوانی که تحت این عمل قرار می گیرند، باید به طور مرتب معاینه شوند.

- سرکلاژ رحم دوشاخ برای زنانی انجام می شود که رحم آن ها دوشاخ است و احتمال وقوع سقط جنین در آن ها وجود دارد.
- گاهی مادرائی که سابقه التهاب یا عفونت دارند و با روش IVF باردار شده اند، با تجویز پزشک مورد عمل سرکلاژ قرار خواهند گرفت.

فواید عمل سرکلاژ

- همان طور که گفته شد این عمل برای جلوگیری از سقط جنین مورد استفاده قرار می گیرد، به همین دلیل برای فواید آن می توان به موارد زیر اشاره کرد:
- جلوگیری از سقط جنین
- جلوگیری از زایمان زودرس
- کمک به تولد نوزاد سالم
- طولانی و طبیعی بودن زمان نگهداری جنین در رحم مادر

عوارض سرکلاژ

- این عمل نیز مانند سایر روش های جراحی، علاوه بر فواید از خطرات و عوارض احتمالی نیز برخوردار است. اگر شما نیز در مورد عوارض و خطرات این عمل، نحوه انجام آن یا سایر جزئیات سؤالاتی دارید،

- اجتناب از انجام کارهای روزانه حداقل تا ۷ روز پس از انجام سرکلاژ
- پرهیز از برقراری رابطه جنسی حداقل تا ۷ روز پس از انجام عمل
- استراحت مطلق تا پایان دوره بارداری در صورت صلاحدید پزشک
- نگران نشدن در صورت مشاهده لکه خون
- مراجعه به پزشک با مشاهده تب بالای ۳۸ درجه، قطع نشدن خونریزی، احساس درد در کمر و تسکین نیافتن درد واژن و رحم با مصرف داروهای مسکن

زمان کشیدن بخیه‌ها

بدون توجه به زمان انجام عمل یعنی سرکلاژ هفته ۲۳ یا قبل از آن، در هفته‌های آخر بارداری یعنی هفته ۳۷ یا ۳۸ بخیه‌ها کشیده می‌شوند.

انجام جراحی با یکی از روش‌های مک دونالد یا شیروودکار می‌پردازد. روند انجام این دو نوع جراحی با یکدیگر فرق دارد اما نتایج آن‌ها یکسان است.

اگر استفاده از روش‌های ذکر شده امکان‌پذیر نباشد یا استفاده از آن‌ها با شکست مواجه شده باشد، پزشک متخصص زنان با ایجاد یک برش روی شکم بیمار، دهانه رحم را به قسمت‌های بالایی پیوند می‌زند. در این روش به دلیل بسته شدن کامل دهانه رحم زایمان حتما باید به صورت سزارین انجام شود.

با مراجعه به تایپیک سرکلاژ نی نی سایت می‌توانید از تجربه سایر مادرانی که این عمل را انجام داده‌اند استفاده کنید

اقدامات لازم پس از انجام عمل

گاهی پس از انجام بخیه زدن دهانه رحم، لازم است بیمار برای کنترل بیشتر، یک تا چند روز در بیمارستان بستری شده و پس از تایید وضعیت سلامت او توسط پزشک، از بیمارستان مرخص شود. در مواردی نیز به بستری شدن بیمار نیازی نیست و چند ساعت پس از انجام عمل مرخص خواهد شد. به‌طور کلی پس از انجام عمل اقدامات زیر ضروری هستند:

- مصرف داروهای تجویز شده به‌صورت منظم

انجام عمل جنسی ۷۲ ساعت قبل از انجام عمل بستن دهانه رحم ممنوع است و همچنین نباید بدون مشورت پزشک داروهای واژینال مصرف شوند.

در مواردی که پزشک صلاح بداند بیمار باید حداقل از ۸ ساعت قبل از انجام عمل از خوردن و آشامیدن پرهیزد. ناحیه تناسلی باید کاملاً تمیز شود و **عفونت‌های واژینال** با گذراندن طول دوره درمان رفع شده باشند.

انجام عمل سرکلاژ

عمل بخیه زدن دهانه رحم با تشخیص پزشک با استفاده از یکی از روش‌های مک دونالد، شیروودکار یا شکمی انجام خواهد شد.

در این شرایط پس از بررسی وضعیت سلامت عمومی مادر و فرزند، بسته به شرایط بیمار از یکی از روش‌های بی‌حسی موضعی، نخاعی یا در مواردی اپیدورال برای بی‌حس کردن بیمار استفاده می‌شود. در مواردی نیز ممکن است دهانه رحم را با استفاده از مواد بی‌حسی موضعی، بی‌حس کنند. در مادرانی که دچار مشکلات خاصی هستند نیز استفاده از روش بی‌هوشی محتمل است.

پس از آماده شدن بیمار، پزشک یک اسپکولوم را در داخل واژن قرار می‌دهد تا آن را باز نگه دارد سپس به

منبع: کتاب بارداری و زایمان ویلیامز 2018 جلد اول

سرکلاژ در زنان بار دار

سرکلاژ در زنان بار دار	عنوان
معصومه اکبری	تهیه کننده
سر پرستار	سمت
کمیته آموزش به بیمار	تایید کننده
زمستان 1401	سال تهیه
واحد آموزش	ناظر کیفی
دکتر ظرافت	مسئول علمی بخش

به‌طور معمول در هفته‌های ۱۴ تا ۱۸ بارداری انجام می‌شود، اما در موارد اضطراری ممکن است شاهد سرکلاژ هفته ۲۵ یا انجام سرکلاژ در هفته ۲۶ و حتی پس از آن باشیم.

زیرا در این زمان حمل به‌حدی رشد کرده است که در صورت زایمان زودرس نیز زنده بماند و خطر سقط شدن از بین رفته است.

بسیاری از بیماران با این سوال روبه‌رو می‌شوند که آیا کشیدن بخیه سرکلاژ درد دارد؟ در جواب این سوال باید گفت با توجه به روش انجام عمل، کشیدن بخیه‌ها نیز ممکن است متفاوت باشد.

در کشیدن بخیه‌های مک دونالد، معمولاً درد قابل توجهی مادر را تهدید نمی‌کند و ناراحتی آن ممکن است به‌اندازه آزمایش پاپ اسمیر باشد. اما در مورد روش شیروودکار کشیدن بخیه‌ها مقداری دردناک است. به‌همین دلیل معمولاً هنگام کشیدن آن‌ها از داروی بی‌حسی استفاده می‌شود.

چه زمانی به پزشک مراجعه کنیم؟

متأسفانه با وجود امکان عمل بخیه زدن دهانه رحم برای پیشگیری از سقط جنین، برخی از مادران باردار به‌دلیل آشنا نبودن با این روش یا ترس از انجام و عوارض احتمالی آن، از انجام این عمل خودداری می‌کنند که نتیجه آن سقط جنین خواهد بود.

عمل سرکلاژ به‌معنی بخیه زدن دهانه رحم در کسانی است که به‌دلیل سرویکس گردنه رحم یا مشکلات مشابه، احتمال سقط در آن‌ها بالا است. این عمل